

Dnr: ---

Anna Liljeblad
anna.liljeblad@energigas.se

Energimyndigheten
Trygg naturgas
tryggnaturgas@energimyndigheten.se

Stockholm den 1 september 2025

Svar på samråd kring förslag på uppdaterad Nationell krisplan för Sveriges naturgasförsörjning version 2.0

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerat förslag. Vi tackar för möjligheten att bidra med synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Energimyndighetens samråd den 23 juni 2025.

Energigas Sverige anser att Energimyndighetens arbete med att utveckla den nationella krisplanen är viktigt och gasbranschen är givetvis mån om att det ska ske i samråd med branschen för att kunna hantera eventuella kriser på bästa sätt.

Det är viktigt att hanteringen av en kris sker på ett transparent och effektivt sätt med så lite påverkan på marknaden som möjligt, både i tider utan kris och inför/under en kris. Energigas Sverige vill i detta sammanhang lyfta ett antal frågeställningar och synpunkter på det utskickade förslaget som vi anser behöver förtydligas eller utredas vidare. Energigas Sverige svarade på Energimyndighetens samråd 2021 (tidigare version) samt 2022 avseende nu gällande krisplan. Vissa av de synpunkterna är inte hanterade varför dessa delges på nytt. Kommentarer utgår från rubrikerna i krisplanen.

Energigas Sverige vill dock lyfta några viktiga punkter inledningsvis:

- Det är viktigt att myndigheten skyndsamt fastställer vilka aktörer som är kritiska förbrukare och att detta förankras med berörda parter.
- Det saknas fortfarande en tydlig beskrivning av hur kommunikationen mellan aktörerna ska gå till och vem som kommunicerar vad, exempelvis mellan innehavare av distributionsledning, balansansvarig och leverantör.

Allmän information

Under Allmän information avslutningsvis står det:

"Samråd kring denna uppdatering har skett med samtliga större förbrukare, berörda länsstyrelser samt med branschorganisationen Energigas Sverige."

Eftersom samrådet saknar en lista på vilka som erhållit samrådet och det är fler aktörer som direkt berörs, som alla ledningsinnehavare, balansansvariga, leverantörer, medelstora förbrukare, biogasproducenter med flera utgår Energigas Sverige från att även dessa aktörer erhållit samrådet och att ovanstående mening endast behöver kompletteras med dessa.

Innehåll

Under kapitel 2 Åtgärder som vidtas för varje krisnivå saknas 2.2 Beredskap.

Kapitel 1. Definition av krisnivåer

Andelen biogas i västsvenska gasnätet har ökat från knappt 8 procent 2016 till 26 procent 2024 (under första kvartalet 2025 uppgick andelen till nästan 40 procent). Motsvarande utveckling finns i Stockholms gasnät där biogasandelen ökat från 48 procent 2016 till 77 procent 2024. Andelen biogas ökar successivt och gasbranschen arbetar för att alla gasnät redan 2030 ska ha 100 procent biogas. Detta ligger väl i linje med den omställning som sker i samhället och för att underlätta detta måste begrepp och definitioner hänga med i utvecklingen. Energigas Sverige anser därmed att Energimyndigheten bör ändra naturgasnätet, naturgassystemet etc. till gasnätet, gassystemet etc. vilket även ligger i linje med Ei:s förslag till ny gasmarknadslag. Vid en eventuell kris har det ingen betydelse om det är naturgas eller biogas som avses (och här kan det säkerligen vara biogasen som spela en avgörande roll).

I inledningen av texten anges att "vid tillkännagivande av krisnivå meddelar behörig myndighet skyndsamt detta beslut till systembalansansvarig, behörig myndighet i Danmark och Europeiska kommissionen". Energigas Sverige anser att det bör tydliggöras hur Energimyndigheten meddelar (via e-mejl, telefon etc.) berörda aktörer. Hur underhålls kontaktväg över tid och vad betyder skyndsamt exempelvis vid ett veckoslut?

Energigas Sverige noterar att det anges att innehavaren av distributionsledningar ansvarar för att informera större förbrukare där större förbrukare är kunder som förbrukar mer än 20 GWh gas per gasår. Det finns kunder som ligger på gränsen och där deras förbrukning varierar från år till år (ena året har de mer än 20 GWh medan nästa mindre). För att öka tydligheten föreslår Energigas Sverige att "enligt föregående gasår" läggs till i definitionen.

Under avsnitt Utvärdering efter tillkännagivande av krisnivå anges "att utvärderingen ska göras tillgänglig för gruppen för samordning av gasförsörjningen". Energigas Sverige anser att det skulle vara önskvärt att lägga in en förklarande text om vem som leder och vilka som deltar i denna grupp. Förslagsvis läggs det i en fotnot.

Kapitel 2 Åtgärder som ska vidtas för varje krisnivå

I tabellen som på ett övergripande plan illustrerar vilka åtgärder som kan vara tillämplbara under respektive krisnivå har nu i den här versionen åtgärden *Meddela bindande högsta tillåtna förbrukning* tagits bort. Detta ligger helt i linje med vad Energigas Sverige anser är korrekt eftersom den här åtgärden tillkom i samband med att krisnivån Union beredskap infördes och hänvisade till kraven i artikel 5 i förordning (EU) 2022/1369 vilken inte lägre gäller. I tabellerna som beskriver aktörernas skyldigheter (kapitel 5 Aktörers ansvar och roller) kvarstår dock *Beslut om bindande högsta tillåtna förbrukningsnivåer*, *Rapportera uppgifter om förbrukning för kunder med bindande högsta tillåtna förbrukningsnivåer till behörig myndighet*, *Rapportera uppgifter om förbrukning för kunder med bindande högsta tillåtna förbrukningsnivåer till systembalansansvarig* samt *Efterfölja bindande högsta tillåtna förbrukning meddelad av behörig myndighet*. Energigas Sverige anser att även dessa ska strykas.

Under tabellen som på ett övergripande plan illustrerar vilka åtgärder som kan vara tillämplbara under respektive krisnivå anges att samtliga åtgärder som vidtas i enlighet med denna plan ska särskilt iakttas ett antal punkter (a-d). Energigas Sverige instämmer att dessa punkter är viktiga att särskilt beakta men tycker inte det finns en tydlig koppling till dessa punkter i den åtgärdsmatris som visas på sidan 6 eller fortsatt när åtgärder för respektive kategori presenteras.

Under 2.1 Tidig varning, Åtgärd: Informationsåtgärder anges att informationsaktiviteter är riktade till gasförbrukare. För tydlighetens skull rekommenderar Energigas Sverige att det skrivs ut vilka gasförbrukare som avses. Om det är samtliga gasförbrukare som avses bör det skrivas ut eller om det enbart är medelstora och stora förbrukare som avses.

Under 2.1 Tidig varning, Åtgärd: Samverkanskonferens står samma text två gånger. Energigas Sverige vill även lyfta fram att rollen leverantör saknas, vilka bör ha en tydlig roll på en samverkanskonferens.

Under 2.2 Beredskap, Åtgärd Marknadsbaserad förbrukningsminskning anges att "Stora gasförbrukare i Sverige kan medverka i det danska systemet för kommersiellt avbrytbara kunder (Hyper 3) som innebär att de mot ekonomisk ersättning är beredda att snabbt minska sin gasförbrukning vid order från svenska transmissionsnätoperatören baserat på instruktion från den danska transmissionsnätoperatören." Energigas Sverige är fundersamma till om Hyper 3 fortfarande är aktuellt för Energinet att upphandla?

Under 2.3 Kris är det en punkt för mycket i punktlistan. Sista punkten ska strykas. Det finns även en fotnot (1) under den femte punkten som sedan inte finns i fotnotlistan på sidan.

Under 2.3 Kris, avsnitt förbrukningsminskning saknas rollerna balansansvariga och leverantör. Energigas Sverige anser att även de bör tillhöra de viktigaste aktörerna vid en förbrukningsminskning. De balansansvariga är skyldiga att lämna prognoser och analyser till systembalansansvarig och bör därmed åtminstone vara med i informationsflödet/dialogen kring förbrukningsminskningen.

På sidan 10-11 under Förfarande för manuell förbrukningsminskning anges att "Besluten fattas av behörig myndighet efter samråd med systembalansansvarig, kommuniceras av systembalansansvarig och verkställs av transmissionsnätoperatör och innehavare av distributionsledning". En förutsättning för att detta ska kunna ske är att det är praktiskt möjligt att genomföra. Det kan även innebära att innehavare av distributionsledning tvingas stänga av gas till "skyddade kunder" till förmån för kritiska förbrukare, vilket strider mot att det alltid ska finnas gas till skyddade kunder. Energimyndigheten bör därför överväga att förtydliga att detta är ett beslut som myndigheten har rätt att fatta om så är fallet.

På sidan 11 under Åtgärd: Påbjuden övergång till andra bränslen finns en fotnot (2) som sedan inte finns i fotnotslistan på sidan.

Under avsnitt Kritiska förbrukare på sidan 12 anges att arbetet med identifieringen av kritiska förbrukare pågår men att man inte utsett någon förbrukare som kritisk ännu. Energigas Sverige vill poängtera vikten med att detta arbete genomförs och slutförs skyndsamt. Redan vid samrådet kring uppdateringen av krisplanen 2022 lyftes detta fram som en av de viktigaste punkterna från gasbranschen och nu tre år senare är det fortfarande inte fastställt och förankrat med berörda aktörer. Vidare har Energigas Sverige en fundering kring hur en kritisk förbrukare utses. El och värmeproduktion är lägst prioriterat inom styrgas och kopplas bort först och tillkopplas sist. En del fjärrvärmeproducenter som använder gas som bränsle levererar fjärrvärme till samhällskritisk verksamhet, värderas detta när en kritisk förbrukare utses? I både Malmö och i Göteborg är gas ett viktigt bränsle för elförsörjningen, speciellt vid händelse av en kris. Hur hanteras detta?

Under avsnitt Frånkopplingsplaner på sidan 12 anges att "i det fall det skulle räcka att begränsa eller avbryta överföringen till en del av gasförbrukarna i en prioriteringsklass, och om inget annat anges av den övergripande frånkopplingsplanen eller av beslut från behörig myndigheten, får ledningsinnehavaren bestämma hur förbrukningsminskningen ska fördelas bland gasförbrukarna i den aktuella prioriteringsklassen." Detta ger ledningsinnehavaren ett stort ansvar vilket kan innebära risk för tvist mot kund exempelvis om två kunder inom samma prioriteringsklass anser sig ha rätt till gasen. Energigas Sverige vill därför poängtera att det är viktigt att det framgår i regelverket hur det ska hanteras och att juridiken är utredd. Ett alternativ på hur detta kan hanteras är att gasen fördelas så långt som möjligt genom proportionell fördelning mellan kunderna.

Under avsnitt Tillkoppling av förbrukare anges i vilken ordning förbrukare ska tillkopplas när försörjningssituationen förbättrats. Bör inte kritiska förbrukare (prioriteringsklass 0 enligt

styrgasplaneringen) vara de som tillkopplas bland de första om de har blivit fränkopplade? Nu saknas de helt i prioriteringsordning där skyddade kunder ska tillkopplas först och därefter samhällsviktiga gaskunder (prioritetsklass 2 och 3 enligt styrgas).

Under rapporteringsskyldighet under kris anges ovanför tabellen att "den ytterligare rapportering som är kursiverad i efterföljande tabell sker efter beslut av behörig myndighet eller om Europeiska kommissionen begär detta." Energigas Sverige kan inte notera att det finns någon kursiv text i tabellen, det finns däremot kursiverad text i nu gällande krisplan.

Energigas Sverige noterar att det tillkommit ett avsnitt, Princip om nyttjande av producerad gas, vilket är välkommet och förtydligar biogasens roll på distributionsnäten när inte omvänt flöde är möjligt.

Kapitel 3 Särskilda åtgärder för el- och fjärrvärmeförsörjningen

Energigas Sverige anser att kapitlet mer belyser konsekvenserna för el- och fjärrvärmeförsörjningen än särskilda åtgärder.

Energigas Sverige vill även betona att fjärrvärmeverk/kraftvärmeverk naturligtvis har en stor betydelse för samhällets funktionalitet, och att det inte alltid är givet att det finns alternativa bränslen, och lagerhållning av dessa, för leverans av till exempel fjärrvärme till staden och exempelvis dess sjukhus eller annan samhällskritisk verksamhet. I till exempel Varberg är gas ett viktigt bränsle för fjärrvärmeförsörjningen, särskilt i händelse av en kris. I både Malmö och i Göteborg är gas ett viktigt bränsle för elförsörjningen, speciellt även där vid händelse av en kris. Att gas används till en liten del av Sveriges totala elproduktion kan resultera i förhastade och felaktiga slutsatser. Förslaget på nationell krisplan utgår givetvis från de ställningstaganden som har gjorts inom Styrgas, men beroende på årstid och en eventuell kapacitets- och effektbrist behöver även hänsyn tas till dessa samhällsfunktioner i händelse av en kris. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning EU 2017/1938 ges medlemsstater möjlighet att prioritera kunder som använder gas för värme- och elproduktion vilket är en möjlighet som absolut bör beaktas och nyttjas i den nationella krisplanen.

Energigas Sverige vill även förtydliga att vattnet i fjärrvärmerören och byggnader inte alltid kyls ner långsamt och därmed inte ger robusthet mot kortare avbrott. I vissa fjärrvärmenät kan framledningstemperaturen (och därmed differenstrycket) falla mycket snabbt på några minuter. Tunga, värmetröga byggnader kyls ner långsamt om fastighetsägaren stänger av ventilationssystemen i fastigheten. Lätta byggnader eller byggnader med ventilation utan värmeväxling kyls ut betydligt snabbare.

Kapitel 4 Krisledning

Energigas Sverige föreslår att rubriken ändras till att svara på vad kapitlet innehåller.

Kapitel 5 Aktörers ansvar och roller

Energigas Sverige vill uppmärksamma Energimyndigheten om att färgerna som används i figur 1: modell över viktiga förmågor i en krisledning och figur 2: Översikt krisorganisationernas samarbete inte stämmer överens med färgerna i beskrivningen av förmågorna på sidan 17. Energigas Sverige skulle önska att fem olika färger används för att undvika förvirring när olika nyanser av samma färg används.

Energigas Sverige noterar även att i figur 2 på sidan 18 som ger en översikt av krisorganisationernas samarbete saknas medelstora förbrukare. Det tolkas även i figuren som att gasleverantörer har dialog med större förbrukare men enligt krisplanen är det innehavaren av distributionsledningen som formellt ska ha den dialogen.

Se kommentar under kapitel 2 avseende åtgärder kring bindande högsta tillåtna förbrukningsnivåer. På flera ställen i tabellerna i kapitel 5 kvarstår Meddela vägledande förbrukningsnivåer och beakta vägledande förbrukning meddelad av behörig myndighet. Det kvarstår även i texten under tabellerna där det anges vad de olika aktörerna ansvarar operativt för. Energigas Sveriges uppfattning är att denna åtgärd tillkom i samband med att krisnivå union beredskap infördes och utgick från kraven i artikel 3 i förordning (EU) 2022/1369. Eftersom 2022/1369 inte längre gäller är Energigas Sverige frågande till om denna åtgärd ska kvarstå. Det finns inte heller någon förklaring till vad som avses med vägledande förbrukning.

Energigas Sverige är fundersamma på varför det skiljer sig i tabellerna för systembalansansvariga och transmissionsnätsoperatör avseende att förbereda aktivering av krisorganisation respektive aktivera krisorganisation. Den systembalansansvariga ska vid tidig varning förbereda aktivering av krisorganisationen medan transmissionsnätsoperatören från början ska aktivera krisorganisationen och leda krisarbetet tillsammans med övriga aktörer. Om transmissionsnätsoperatören redan från tidig varning ska leda arbetet med övriga aktörer bör även övriga aktörer aktivera sin krisorganisation annars blir det svårt att leda detta arbete. Vidare saknas att systembalansansvariga ska aktivera krisorganisation under krisnivå beredskap som för övriga aktörer.

Energigas Sverige vill även lyfta fram att det finns behov att tydligare framgår förhållandet mellan innehavare av distributionsledning och balansansvarig så att det tydligt framgår vem och vilket ansvar och befogenhet respektive funktion har i fråga om fränkoppling.

Slutligen noterar Energigas Sverige även att det i kapitel 5 står krigsorganisation istället för krisorganisation på åtta ställen.

Tveka inte att höra av er om ni har frågor om ovanstående.

Med vänliga hälsningar,

Anna Wallentin
Avdelningschef Marknad & Kommunikation

Anna Liljeblad
Ansvarig Distribution